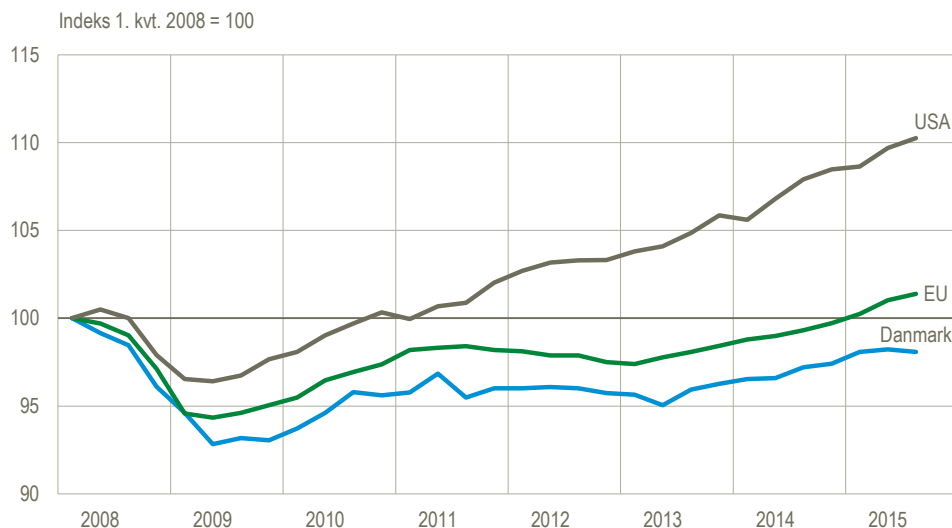

Svag eksport dæmper økonomien

Bruttonationalproduktet (BNP) faldt 0,1 pct. i tredje kvartal, når der korrigeres for prisudvikling og sæsonudsving. Det viser foreløbige beregninger. Afmatningen skyldes især tilbagegang i vareeksporten og industrien. I årets første tre kvartaler samlet steg BNP med 1,4 pct. i forhold til samme periode sidste år. Dette skyldes især fremgang i husholdningernes forbrug og servicebrancher primært rettet mod erhverv. I starten af året kom dansk økonomi tilbage på før-krise-niveaue, når der ses bort fra den faldende indvinding af olie og gas i Nordsøen, se mere nedenfor i temaafsnittet. Baseret på hidtidige erfaringer kan usikkerheden på BNP-væksten generelt vurderes til $\pm 0,5$ procentpoint.

BNP i Danmark, EU og USA, kædede værdier, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, Bureau of Economic Analysis og Eurostat.

Højere vækst i USA end i EU

USA's BNP voksede 0,5 pct. i tredje kvartal, mens væksten i EU var 0,4 pct. I årets første tre kvartaler var væksten i EU 1,9 pct. i forhold til samme periode sidste år, mens den tilsvarende vækst i USA var 2,6 pct.

Husholdningernes forbrug uændret

Husholdningernes forbrug var uændret i tredje kvartal, men fraregnes el og brændsel var der en fremgang på 0,8 pct. Det offentlige forbrug faldt 0,3 pct. i tredje kvartal. I årets første tre kvartaler steg husholdningernes forbrug 2,4 pct. i forhold til samme periode sidste år, mens det offentlige forbrug steg 1,1 pct.

Beskeden vækst i investeringerne

I tredje kvartal steg de faste bruttoinvesteringer med 0,8 pct. Fremgangen var primært drevet af den kraftige vækst i maskininvesteringer og intellektuelle rettigheder. Investeringer i transportmidler faldt kraftigt pga. et stort fald i importen af fragtskibe. Investeringerne eksklusive transportmidler steg således 4,3 pct. i tredje kvartal. I forhold til sidste år voksede investeringerne i de tre første kvartaler samlet set med 1,2 pct.

Faldende nettoeksport

Der var fald i eksporten og stigning i importen i tredje kvartal. Eksporten faldt 1,7 pct. og importen steg 0,5 pct. Det var handlen med varer, der bidrog til den negative eksportudvikling, mens udviklingen i eksporten af tjenester var svagt positiv. Betragtes udviklingen i årets første tre kvartaler i forhold til samme periode sidste

år faldt eksporten 0,4 pct., mens importen faldt 1,2 pct. Faldet skyldes tilbagegang i både importen og eksporten af tjenester. Til gengæld steg udenrigshandlen med varer i den periode.

Svag stigning i beskæftigelsen

Beskæftigelsen steg 0,2 pct. i tredje kvartal. I årets første tre kvartaler voksede beskæftigelsen 0,9 pct. i forhold til samme periode sidste år, mens antallet af præsterede timer steg 1,0 pct. i samme periode. Se mere under *Særlige forhold*.

Danmarks nationalregnskab

	2015						
	Løbende priser	3. kv.	3. kv.	1.-3. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.
		Sæsonkorrigeret realvækst					
		Årlig vækst ¹			Kvartalsvis vækst		
	mia. kr.			pct.			
Bruttonationalprodukt (BNP)	493,1	0,9	1,4	0,7	0,2	-0,1	
Import af varer og tjenester	232,0	-2,5	-1,2	-0,3	-3,0	0,5	
Import af varer	143,7	-1,1	0,3	1,1	-2,6	0,4	
Import af tjenester	88,4	-5,1	-3,8	-2,7	-3,6	0,5	
Forsyning i alt	725,1	-0,2	0,6	0,4	-0,8	0,0	
Eksport af varer og tjenester	265,3	-3,2	-0,4	1,8	-2,9	-1,7	
Eksport af varer	158,0	-1,7	2,0	5,4	-3,2	-2,9	
Eksport af tjenester	107,3	-5,5	-4,3	-3,7	-2,3	0,2	
Husholdningernes forbrugsudgifter	225,3	2,5	2,4	1,1	-0,1	0,0	
Køb af køretøjer	8,2	14,7	5,9	2,9	4,6	4,8	
Andre varer	88,7	2,0	2,2	0,8	-0,1	-0,6	
Tjenester inkl. turisme	128,4	2,0	2,3	1,2	-0,4	0,1	
NPISH forbrugsudgifter ²	7,1	1,3	3,6	-1,9	0,8	-0,6	
Offentlige forbrugsudgifter	130,1	0,6	1,1	1,1	0,0	-0,3	
Faste bruttoinvesteringer	92,8	1,0	1,2	-2,3	0,8	0,8	
Boliger	20,0	-3,0	-1,6	-1,0	-0,4	-1,6	
Andet byggeri og anlæg	21,2	-1,0	1,8	-6,5	1,1	-1,8	
Maskiner, transportmidler mv.	27,7	0,7	1,7	-0,8	1,9	-0,4	
Intellektuelle rettigheder	23,9	6,7	2,5	-1,1	0,2	6,7	
Lagerforøgelser mv. ³	4,4	0,1	-0,7	-0,7	0,0	0,6	
Endelig anvendelse i alt ⁴	725,1	-0,1	0,6	0,4	-0,9	-0,1	
Samlede præsterede timer i alt (mio.)	954	0,8	0,9	1,0	-1,4	0,9	
Beskæftigelse ⁵ i alt (1.000 personer)	2 802	1,1	1,0	0,3	0,3	0,2	

¹ Vækst i forhold til tilsvarende periode året før.

² Nonprofit-institutioner rettet mod husholdninger.

³ Bidrag til BNP-væksten.

⁴ Sæsonkorrigeret realvækst i *endelig anvendelse i alt* kan afvige fra *forsyning i alt* pga. indirekte sæsonkorrektion – se mere om metode og resultater i notatet *Det sæsonkorrigerede BNP*.

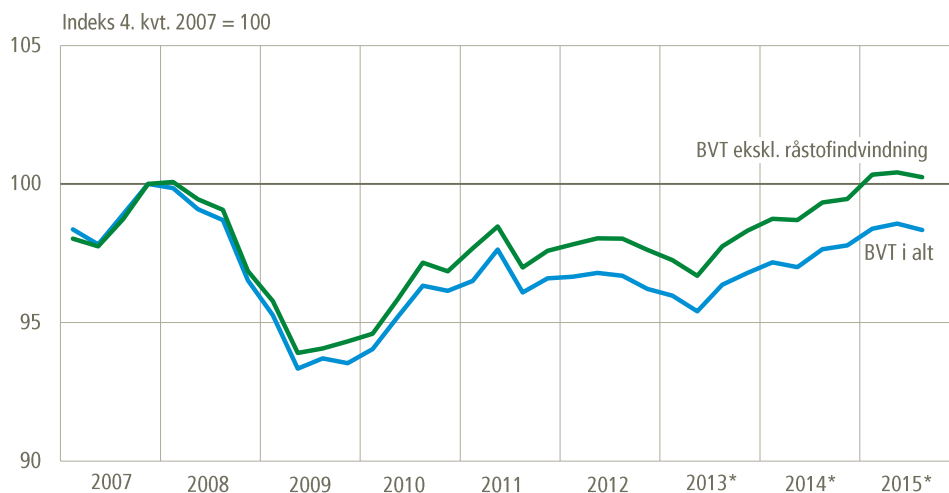
⁵ Beskæftigelse i nationalregnskabet inkluderer personer, som er midlertidigt fraværende fra arbejde pga. fx orlov, strejke mv.
Kilde: www.statistikbanken.dk/nkn1.

TEMA: Dansk økonomi tilbage på før-krise-niveau

Når der ses bort fra den faldende indvinding af olie og gas i Nordsøen, er dansk økonomi i 2015 kommet op over niveauet før krisen i 2008, jf. nedenstående figur. Dengang gjorde det usædvanligt kraftige tilbageslag, at BNP faldt med 7,4 pct. fra fjerde kvartal 2007 til andet kvartal 2009. Tilsvarende var der et fald på 6,8 pct. i bruttoværditilvæksten (BVT), som er BNP eksklusive produktskatter, netto. Fra starten af 2010 til midten af 2011 var der en pæn økonomisk fremgang, og derefter faldt dansk økonomi lidt tilbage igen til midten af 2013. Der fulgte så otte kvartaler i træk med positiv vækst, som nu er blevet afbrudt af et lille fald i tredje kvartal 2015. På trods af flere perioder med fremgang ligger BVT i tredje kvartal 2015 stadig 1,7 pct. under fjerde kvartal 2007, hvor økonomien havde sit toppunkt før kri-

sen. Hvis man ser bort fra råstofindvindingen, ligger BVT dog 0,3 pct. over fjerde kvartal 2007, da BVT for råstofindvinding er faldet med 45 pct. i perioden pga. faldende indvinding af olie og gas i Nordsøen.

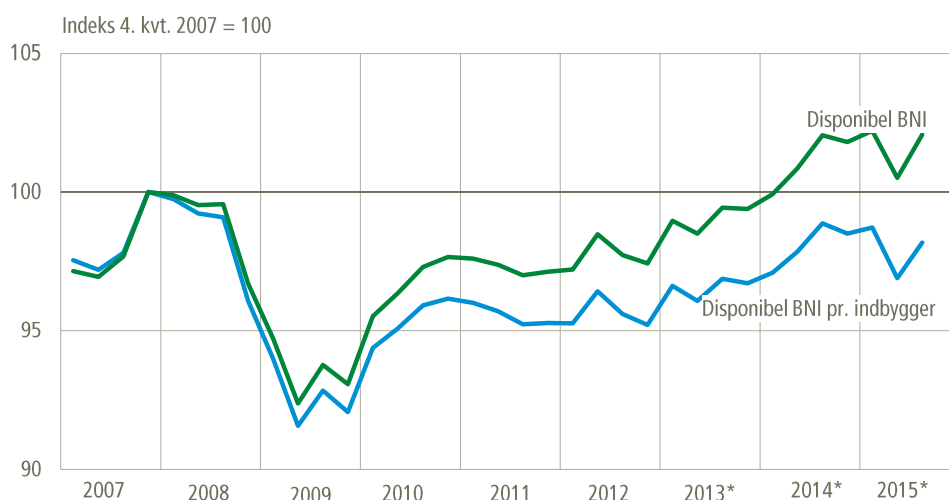
Bruttoværditilvækst (BVT), kædede værdier, sæsonkorrigeret

Velstanden pr. indbygger dog stadig bagude

Velstandsudviklingen i dansk økonomi kan bedre udtrykkes ved den disponible bruttonationalindkomst (BNI). Denne indeholder også indtægter og udgifter ift. udlandet fra fx formue og løn, og realvæksten er korrigeret for ændringer i bytteforholdet i samhandlen med udlandet. I modsætning til BNP var den disponible BNI allerede i andet kvartal 2014 over niveauet før krisen, jf. figuren nedenfor. Dette skyldes, at dansk økonomi i perioden både har modtaget flere indtægter fra udlandet (netto) og har haft en højere prisudvikling for eksporten end for importen. Velstanden pr. indbygger har dog ikke udviklet sig lige så positivt, da befolkningen i Danmark har været stigende. Den disponible BNI pr. indbygger i tredje kvartal 2015 ligger således 1,8 pct. under niveauet før krisen i fjerde kvartal 2007.

Disponibel bruttonationalindkomst (BNI), bytteforholdskorrigeret, reale værdier, sæsonkorrigeret

Anm.: Disponibel BNI dannes ved at lægge nettoindtægter fra udlandet til BNP.

Særlige forhold ved denne offentliggørelse

Første offentliggørelse af nationalregnskabet for tredje kvartal 2015

Dette er den første offentliggørelse af nationalregnskabet for tredje kvartal 2015. Alle tidsserier er for perioden fra første kvartal 2012 og frem revideret i overensstemmelse med det årlige nationalregnskab, som blev offentliggjort 19. november

2015 i [Nyt fra Danmarks Statistik nr. 550](#). Derudover er der foretaget enkelte korrektioner i 2011 for at sikre konsistens med nye årlige tal for forbrug af fast realkapital og investeringer for offentlig forvaltning og service. I forhold til den seneste offentliggørelse af det kvartalsvise nationalregnskab er BNP-væksten i første kvartal 2015 revideret op med 0,1 procentpoint, mens den er uændret i andet kvartal. Revisionerne skyldes dels de nye årstal 2012-2014, dels nye oplysninger for 2014 primært vedrørende udenrigshandlen. Den seneste offentliggørelse af det kvartalsvise nationalregnskab var [Nyt fra Danmarks Statistik nr. 470](#) fra 30. september 2015. Læs mere om revisioner i BNP-væksten i notatet [Revisioner af det kvartalsvise nationalregnskab](#).

Offentligt forbrug

Oplysninger om det offentlige forbrug er baseret på foreløbige regnskabsoplysninger fra stat, regioner og kommuner. For kvartalerne i 2015 er realvæksten i det offentlige forbrug beregnet med udviklingen i omkostningerne korrigeret for løn- og prisudviklingen.

Beskæftigelse, præsterede timer og løn

Opgørelsen af beskæftigelse, præsterede timer og løn er lavet med udgangspunkt i en foreløbig, intern version af det arbejdstidsregnskab, der udkommer 14. december 2015. Den sæsonkorrigerede kvartalsvise udvikling i de præsterede timer kan være særligt påvirket af påskens placering. For helt at undgå en eventuel påskeeffekt kan den akkumulerede årsvækst for de tre kvartaler samlet betragtes.

Sæsonkorrektion og påsken

Ved betragtning af den kvartalsvise udvikling bør man være opmærksom på påskens placering. Ved sæsonkorrektion tages i et vist omfang højde for påsken, men erfaringen viser, at det kan være vanskeligt at estimere den præcise effekt. Læs mere om sæsonkorrektion i det kvartalsvise nationalregnskab i notatet [Det sæsonkorrigerede BNP](#).

Udenrigshandel og betalingsbalance

Der er indarbejdet nye tal for udenrigshandel og betalingsbalance for seneste kvartal på grundlag af den opgørelse af betalingsbalancen, som blev offentliggjort 9. november 2015 i [Nyt fra Danmarks Statistik nr. 529](#), *Betalingsbalancen over for udlandet september 2015*

Firmaernes køb og salg

Statistikken over virksomhedernes køb og salg er som følge af reglerne for momsindberetning behæftet med en vis usikkerhed. Dette påvirker opgørelsen af aktiviteten i markedsmæssige serviceerhverv og husholdningernes forbrug af visse tjenesteydelser. Den seneste offentliggørelse af firmaernes køb og salg var [Nyt fra Danmarks Statistik nr. 538](#) fra 10. november 2015.

Byggeri

Statistikken over byggeaktiviteten, som er den væsentligste kilde til opgørelsen af aktiviteten i byggeriet, er fortsat præget af mange forsinkede indberetninger. Der må derfor påregnes nogen usikkerhed i opgørelsen af byggeaktiviteten.

Mere information: Se mere detaljerede kvartalsvise oplysninger på www.dst.dk/stattabel/814 i Statistikbanken. Se en oversigt over planlagte offentliggørelser på www.dst.dk/nationalregnskab. Se mere om konjunkturindikatorer og de nyeste nøgletal på www.dst.dk/konjunkturdata.

Kilder og metoder: Beregningerne er baseret på den løbende konjunkturstatistik i kombination med et detaljeret varebalancesystem, der sikrer konsistens med nationalregnskabsbegrebsapparat.

Læs mere i [statistikdokumentationen](#). Læs også en uddybende dokumentation af kilder og metoder på www.dst.dk/ksnr.

Næste offentliggørelse: *Kvartalsvist nationalregnskab (revideret) 3. kv. 2015* udkommer 22. december 2015.

Henvendelse: Jonas Dan Petersen, tlf. 39 17 34 89, jop@dst.dk

Kathrine Lindeskov Johansen, tlf. 39 17 30 67, kj@dst.dk

Rasmus Rold Sørensen (beskæftigelse), tlf. 39 17 30 64, rrs@dst.dk